Op weg naar méér inclusief onderwijs

I&O 8-4-2021 - Gemeenteraad Gorinchem

Elisabeth van Leeuwen - SWV PasVOrm (voortgezet onderwijs)
Henric Bezemer - SWV Driegang (passend onderwijs)

Voorstellen en onze taak en rol

Wie wij zijn:

- Elisabeth van Leeuwen - directeur-bestuurder PasVOrm
- Henric Bezemer - directeur Driegang

Waarom wij hier zijn:

- SWV's Passend Onderwijs organiseren namens en met de scholen in de regio passend onderwijs. We trekken hierbij intensief op met de SWV's reformatorisch onderwijs (PO en VO)
- Schoolbesturen gaan (formeel) over de inhoud/vorm van het onderwijs.
- Voor dit onderwerp hebben de schoolbestuurders gevraagd om initiatief te nemen. Ook concreet voor deze I&O.

Waarom deze I&O

- Gericht op visieontwikkeling m.b.t. meer inclusief onderwijs.
- Dit in relatie tot het bepalen van uitgangspunten door de raad, voordat het IHP wordt opgesteld.
- Verbinding tussen diverse thema’s zichtbaar houden/krijgen die te maken hebben met jeugd (onderwijs, jeugdhulp, preventie etc.)

Inhoud

- Wat is inclusief onderwijs en hoe herken je dat?
- Waarom we het hebben over méér inclusief onderwijs.
- Waarom inclusief zowel landelijk als regionaal een groot thema is.
- De verbinding tussen huisvesting, jeugdhulp, leerlingenvervoer, preventie en verzuim.
- De stip op de horizon voor de komende jaren en waar we nu staan?
- Vragen

Wat is inclusief onderwijs en hoe herken je het?

- PO: Alle leerlingen in een wijk kunnen onderwijs volgen op de school in de wijk, ongeacht de verschillen tussen kinderen. Hierdoor krijgt elk kind gelijke kansen en groeit ieder kind op in een schoolse omgeving waar verschillen normaal zijn.
- Voor het VO geldt: alle leerlingen kunnen binnen de regio onderwijs volgen dat past.

- Moeite met rekenen of juist niet? ADHD? Hoge of lage intelligentie? Nederlands als 1e of als 2e taal? Lichamelijke beperking etc. etc.? Een inclusieve school zorgt dat je aanbod op maat krijgt.

    - Hierbij wordt de school ondersteund door een samenwerkingsverband Passend Onderwijs.
    - Werken we samen met ouders, het wijkteam (vaste schakel) en bijv. jeugdhulp

Samengevat, wat is inclusief onderwijs?

- Werkdefinitie opgesteld met scholen PO (ook in Gorinchem). De 4 pijlers van inclusief onderwijs:
  - Welkom
  - Effectief systeem van omgaan met verschillen
  - Vaardigheden van het personeel
  - Voldoende ondersteuning (onderwijs, passend onderwijs, jeugdhulp en gemeente)

Regulier en speciaal onderwijs

	Primair Onderwijs (Driegang)	Voortgezet Onderwijs (PasVOrm)
Aantal leerlingen totaal	15.462	9.290
Aantal leerlingen in gespecialiseerd onderwijs	SO: 116 (0,75%) SBO: 318 (2,06%)	VSO: 253 (2,8%) Pro: 314 (3,47%)
Landelijk	SO: 1,72 % SBO: 2,49 %	VSO: 3,85% Pro: 3,10 %

Waarom wij het in deze regio hebben over méér inclusief onderwijs

- Volledig inclusief onderwijs is niet realistisch in ons huidige onderwijssysteem.
- Elke school kan stappen zetten naar de volgende fase.
- De vier pijlers vragen doorontwikkeling en lukken alleen met elkaar. (ouders, onderwijs, gemeenten en anderen)
  - Pijlers zijn:
    - Welkom!
    - Effectieve schoolorganisatie
    - Vaardigheden van personeel
    - Voldoende ondersteuning/ middelen (van rijk, passend onderwijs, gemeenten en jeugdhulp)

Waarom inclusief zowel landelijk als regionaal een groot thema is.

- Evaluatie passend onderwijs
- Gelijke Kansen
- VN verdrag: Rechten van een persoon met een handicap
- Het is de paraplu waaronder thema’s samen komen

Méér inclusief onderwijs - integrale benadering

- Op dit moment hebben we het op veel verschillende deelgebieden over dezelfde kinderen/jeugd:
  - Preventie
  - Jeugdhulp (en de vragen die daar spelen)
  - Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten (vsv)
  - Leerlingenvervoer
  - Huisvesting

- Integrale benadering is nodig voor het vervolg. Wat is het grote verhaal, waar werken we aan en hoe benaderen we deze vragen integraal?

Waar staan we nu?

- Bestuurders hebben opdracht gegeven voor een regionale verkenning van wat méér inclusief onderwijs betekent voor onze regio/ gemeente Gorinchem.

Vorm: waar stonden we in 2014 (start Passend Onderwijs en transitie jeugdhulp), waar staan we nu, over 2 jaar en over ca. 15 jaar.

Ontwikkelagenda is rond de zomervakantie gereed.

Vooruitblik op twee thema's: Huisvesting (1)

2014	**Nu**
-De meeste schoolgebouwen zijn overgedragen aan schoolbesturen w.b. het onderhoud. -Huisvesting vindt plaats op basis van M2. -Gemeenten stemmen de inrichting van de gebouwen constructief af met de schoolbesturen. -Waar mogelijk worden er 'meerdere scholen onder hetzelfde dak' gehuisvest.	-In toenemende mate is er sprake van een verzameling van functies in een gebouw. Denk aan BSO, KDV, onderwijs, bibliotheek. -Jeugdhulp wordt af en toe georganiseerd in het schoolgebouw. -MBO/VO: scholen zijn wisselend in omvang en soms té groot voor een bepaalde groep leerlingen.

Huisvesting (2)

Over 2 jaar
-Staat op weg naar méér inclusief onderwijs in ieder IHP. Hierin staat beschreven dat onder andere:
→ Jeugdhulp op school georganiseerd *kan* worden. Dit vraagt om passende (overleg)ruimtes.
→ De verschillen tussen gespecialiseerd onderwijs en het regulier onderwijs vervagen. Reguliere scholen vangen ook steeds meer ‘bijzondere’ leerlingen op.
→ Er bij grote schoolgebouwen voor (bijv. meer dan 600 leerlingen) wordt nagedacht over ‘veilige zones’.

Over ca. 15 jaar
-Een school is een verzamelplaats voor alles wat er voor en door leerlingen gedaan kan worden. Waar mogelijk vinden jeugdhulp en ‘vrijwillige programma’s buiten schooltijden’ er plaats.
-Opvoedingsondersteuning en de samenleving worden meer in de school gehaald. Concreet kan dit vorm krijgen door bijv. een ‘opvoedkring’ en ‘uitbreiding van de vaste schakel’ als ook samenwerking met ‘lokale bedrijven’.
-Gespecialiseerd onderwijs wordt bij voorkeur georganiseerd in een gebouw waarin ook ‘regulier onderwijs’ wordt aangeboden. Zo zorgen we dat beide groepen leerlingen samen optrekken waar dat mogelijk is.

Jeugdhulp (1)

2014	**Nu**
-Jeugdhulp en onderwijs zijn in de meeste gevallen ‘gescheiden systemen’. -School verwijst door, hoort daarna nog maar weinig van de hulpverlening. -Jeugdhulp neemt incidenteel contact op met school, na toestemming van ouders.	-Jeugdhulp en onderwijs werken meer samen. Dit is echter nog geen vanzelfsprekendheid. -Project ‘jeugdhulp op school’ op speciale scholen is gestart per 1-1-2021. -Passend Onderwijs en de SOJ werken constructief samen. In de gemeenten Altena, Vijfheerenlanden en West Betuwe is de samenwerking minder intensief. -Jeugdhulp is vaak gericht op één individuele leerling.

Jeugdhulp (2)

Over 2 jaar -Project ‘Jeugdhulp op school’ op de speciale scholen blijkt effectief. Poortwachters Jeugdhulp & Onderwijs werken intensief samen. -Op reguliere scholen worden mogelijkheden verkend van meer jeugdhulp op school. -Uitgangspunt van de plaats van uitvoering van jeugdhulp is: op school waar het kan. Daar waar het niet kan, is behandeling in alle gevallen gericht op terugkeer naar het onderwijs. -Jeugdhulp is deelgenoot van het gedachtegoed van méér inclusief onderwijs. Daarbij dragen jeugdhulp en onderwijs een gezamenlijke verantwoordelijkheid in bewustzijn van ons handelen en communiceren we verbindend. -Jeugdteams werken nóg meer preventief.	**Over 15 jaar** -Jeugdhulp wordt in het ‘systeem van school’ georganiseerd. Praktisch betekent dit dat alle kindgerichte jeugdhulp op school wordt aangeboden. -Opvoedingsondersteuning, jeugdhulp en onderwijs lopen in elkaar over. -Ook op reguliere scholen wordt ervaren dat de jeugdhulpmedewerker een collega is.

Stand van zaken gemeente Gorinchem

Voorbeeld voor anderen

-Korte lijnen tussen gemeente en scholen (en passend onderwijs)

-Elke school een ‘vaste schakel naar het wijkteam’

-Op de speciale scholen ‘jeugdhulp op school’

-Preventief aanbod (logopedische screening, en taalaanbod)

-De werkelijkheid dat Gorinchem dé onderwijsstad van de regio is. Ambitie en praktijk!

Kan leren van anderen

-De plaats van de school in de wijk. Welke rol, taak en functie.

-Maak gebruik van toekomstgerichte huisvesting.

-Er kan een stap worden gemaakt in de samenwerking tussen VSO en reguliere scholen.

Concrete kansen voor nu

- Benader deelgebieden rondom jeugd vanuit integraliteit.
- Betrek méér inclusief onderwijs ook bij (actuele) huisvestingsvraagstukken.
- Breng jeugdhulp en onderwijs de komende jaren steeds dichter (inhoudelijk en fysiek) bij elkaar.

Ruimte voor het stellen van (verhelderings)vragen